

DUMNEZEIASCA LITURGHIE A SFÂNTULUI IOAN GURĂ DE AUR Arhiepiscopul Constantinopolului

LITURGHIA CATEHUMENILOR

*Sfintele uși sunt deschise și perdeaua ridicată. **Diaconul**, stând în fața ușilor împărătești zice cu glas mare:*

Binecuvântează, părinte.

***Preotul**, având capul descoperit, ia Sfânta Evanghelie cu amândouă mâinile, o ridică puțin și face semnul Sfintei Cruci pe sfântul antimis, începând cu capătul de sus, apoi cu cel de jos, la stânga și la dreapta zicând:*

Binecuvântată este împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Preotul închide sfintele uși, iar diaconul zice ectenia mare. Dacă nu este diacon o zice preotul din altar:

Ectenia Mare

Diaconul: Cu pace Domnului să ne rugăm

În timpul ecteniei mari strana răspunde după fiecare ectenie de cerere.

Strana: Doamne miluiește.

Diaconul: Pentru pacea de sus și pentru mântuirea sufletelor noastre,
Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bună starea sfintelor lui Dumnezeu
Biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm

Pentru sfântă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu
frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm

Pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N) Patriarhul Bisericii Ortodoxe
Române, pentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul)
nostru (N), pentru cinstita preoțime și cea întru Hristos diaconime, și
pentru tot clerul și poporul, Domnului să ne rugăm.

Pentru (*aici se pomenește Cărmuirea țării, după îndrumările Sfântului Sinod*),
Domnului să ne rugăm.

Pentru sfânt locașul acesta, țara aceasta și pentru toate orașele și satele și
pentru cei ce cu credință locuiesc într-însele, Domnului să ne rugăm.

Pentru Pentru buna-întocmire a văzduhului, pentru îmbelșugarea roadelor
pământului și pen tru vremuri pașnice, Domnului să ne rugăm.

Pentru cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer, pentru cei bolnavi,
pentru cei ce se ostenesc, pentru cei robiți și pentru mântuirea lor,
Domnului să ne rugăm

(Aici se pot adăuga și alte ectenii pentru felurite cereri.)

Pentru ca să fim izbăviți noi, de tot necazul, mânia, primejdia și nevoia,
Domnului să ne rugăm.

Apără, mântuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul
Tău.

Pe Preasfânta, curata, preabinecuvântata, mărita stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Strana: Preasfântă Născătoare de Dumnezeu miluiește-ne pe noi.

Diaconul: Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: Ție, Doamne.

Preotul, zice ecfonisul:

Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Și se cântă Antifonul Întâi:

**Strana: Mărire Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.
Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin
Binecuvintează, suflete al meu pe Domnul,
și toate cele dinlăuntrul meu numele cel sfânt al Lui.
Binecuvântat ești Doamne.**

După ecfonis, diaconul se închină și trece înaintea icoanei Mântuitorului, ținând orarul la piept cu trei degete ale mâinii drepte, iar în acest timp preotul citește în taină Rugăciunea Antifonului Întâi:

Doamne Dumnezeul nostru, a Cărui stăpânire este neasemănată și slavă neajunsă, a Cărui milă este nemăsurată și iubire de oameni negrăită, Însuți Stăpâne, după milostivirea Ta, caută spre noi și spre sfântă biserica aceasta, și fă bogate milele Tale și îndurările Tale cu noi și cu cei ce se roagă împreună cu noi.

La încheierea antifonului, diaconul trece înaintea sfintelor uși, își ridică orarul și zice ectenia mică. Dacă nu este diacon o zice preotul din fața Sfintei Mese:

Ectenia Mică

Diaconul: Iară și iară cu pace, Domnului să ne rugăm.

Strana: Doamne, miluiește.

Diaconul: Apără, mântuiește, miluiește și ne păzește, pe noi,
Dumnezeule, cu harul Tău.

Strana: Doamne, miluiește.

Diaconul: Pe Preasfânta, curata, preabinecuvântata, mărita stăpâna noastră,
de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria,
cu toți sfinții să o pomenim.

Strana: Preasfântă Născătoare de Dumnezeu miluiește-ne pe noi.

Diaconul: Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui
Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: Ție, Doamne.

Cu glas tare, preotul zice ecfonisul:

**Că a Ta este stăpânirea și a Ta este împărăția și puterea și slava, a Tatălui
și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.**

Strana: Amin.

Și se cântă Antifonul al Doilea:

Strana: Mărire Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.
Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin

**Unule-Născut, Fiule și Cuvântul lui Dumnezeu, Cel ce ești fără de moarte și
ai primit, pentru mântuirea noastră, a Te întrupa din Sfânta Născătoare de
Dumnezeu și pururea Fecioara Maria; Care neschimbat Te-ai întrupat. Și,
răstignindu-Te, Hristoase Dumnezeule, cu moartea pe moarte ai călcat.
Unul fiind din Sfânta Treime, împreună-slăvit cu Tatăl și cu Duhul Sfânt,
mântuiește-ne pe noi!**

*La încheierea antifonului, diaconul stă iarăși în fața icoanei Născătoarei de Dumnezeu, ținând orarul la
piept cu trei degete ale mâinii drepte. În acest timp preotul citește în taină*

Rugăciunea Antifonului al Doilea

Preotul: Doamne Dumnezeul nostru, mântuiește poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta; plinirea Bisericii Tale o păzește, sfințește pe cei ce iubesc podoaba casei Tale, Tu pe aceștia îi prea mărește cu dumnezeiască puterea Ta și nu ne lăsa pe noi, cei ce nădăjduim întru Tine.

Sfârșindu-se de cântat la strane Antifonul al doilea, diaconul trece înaintea sfintelor uși și zice etenia mică, iar dacă nu este diacon, o zice preotul din fața Sfintei Mese: Iară și iară..., Apără, mântuiește..., Pe Preasfânta..., Pe noi înșine...

Preotul, zice ecfonisul:

Că bun și iubitor de oameni ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** *Și se cântă îndată Antifonul al Treilea.*

Strana: **Întru împărăția Ta, când vei veni, pomenește-ne pe noi, Doamne.**

Fericiți cei săraci cu duhul, că a acelora este împărăția cerurilor.

Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.

Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul.

Fericiți cei flămânzi și însetați de dreptate, că aceia se vor sătura.

Fericiți cei milostivi, că aceia vor fi miluiți.

Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

Fericiți cei prizoniți pentru dreptate, că a acelora este împărăția cerurilor.

Fericiți veți fi când vă vor ocări și vă vor prigoni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind pentru Mine.

Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri.

*Diaconul intră în sfântul altar pe ușa dinspre miazăzi, iar preotul citește în taină **Rugăciunea Antifonului al Treilea:***

Preotul: Cel ce ne-ai dăruit nouă aceste rugăciuni obștești și împreună-glăsuite, Cel ce și la doi și la trei, care se unesc în numele Tău, ai făgăduit să le împlinești cererile,

Însuși, și acum, plinește cererile cele de folos ale robilor Tăi dându-ne nouă, în veacul de acum, cunoștința adevărului Tău, și în cel ce va să fie, viață veșnică dăruindu-ne.

În timp ce strana cântă Fericirile, preotul și diaconul fac trei închinăciuni înaintea Sfintei Mese. Preotul ridică Sfânta Evanghelie și o dă diaconului. Diaconul merge înaintea preotului în jurul altarului. Ei ies pe ușa dinspre miazănoapte și se opresc în mijlocul bisericii.

Intrarea mică

Diaconul, stând în mijlocul bisericii, în fața preotului și puțin în dreapta sa, zice:

Domnului să ne rugăm. Doamne miluiește.

*Preotul zice **Rugăciunea Intrării:***

Stăpâne Doamne, Dumnezeu nostru, Cel ce ai așezat în ceruri cetele și oștile înge rilor și ale arhanghelilor spre slujba slavei Tale, fă ca împreună cu intrarea noastră să fie și intrarea sfinților îngeri, care slujesc împreună cu noi și împreună slăvesc bunătatea Ta. Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închi nă ciunea, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

După rugăciune, diaconul, ținând orarul în mâna dreaptă, arată către răsărit cu mâna dreaptă și zice:

Diaconul: Binecuvântează, părinte, sfânta intrare.

Preotul, binecuvântând către sfântul altar, zice încet:

Preotul: Binecuvântată este intrarea sfinților Tăi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Ei se închină de două ori. Diaconul îi dă Sfânta Evanghelie preotului să o sărute. Amândoi mai fac o închinăciune. Dacă însă în biserică este arhiereu (sau la mănăstire, stareț), ei îl înlocuiesc pe preot și diaconul duce Sfânta Evanghelie celui mai mare să o sărute, sărutând și el mâna acestuia. După ce se termină cântarea, diaconul, stând înaintea sfintelor uși, înalță Sfânta Evanghelie cu icoana Învierii spre popor și zice:

Diaconul: Înțelepciune, drepti!

Diaconul intră în sfântul altar prin sfintele uși. Preotul se pleacă către străni, intră în altar și, luând Sfânta Evanghelie, o așează pe Sfânta Masă.

Strana: **Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos.**
Mântuiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu,
(Duminica) Cel ce ai înviat din morți, pe noi, cei ce-Ți cântăm Ție: Aliluia.
(în zilele săptămânii) Cel ce ești minunat întru sfinți...

La praznicile împărătești, în loc de Veniți să ne închinăm,... se cântă stihurile speciale. După această cântare se cântă troparele și condacele potrivite. După ce se cântă condacele, diaconul, stând între sfintele uși, cu fața către credincioși și, ținând orarul în mâna dreaptă, zice:

Diaconul: **Domnului să ne rugăm.**

Și întorcându-se în dreapta preotului își pleacă capul către acesta.

Strana: **Doamne miluiește.**

Diaconul zice cu glas încet către preot:

Diaconul: **Binecuvântează, părinte, vremea cântării celei întreit-sfinte.**

Preotul îl binecuvântează pe cap zicând:

Preotul: **Că sfânt ești Dumnezeu nostru și Ție slavă înălțăm,**
Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea, -(Pauză)

La sărbătorile mai însemnate și mai cu seamă când slujba se face în sobor, preotul se oprește după cuvintele: acum și pururea, iar diaconul se apropie de sfintele uși și arătând cu orarul către icoana Mântuitorului, zice:

Diaconul: **Doamne, mântuiește pe cei binecredincioși.**

Cei care se află în altar cântă zicând aceleași cuvinte.

Diaconul: **Doamne, mântuiește pe cei binecredincioși.(de două ori)**

De fiecare dată, strana răspunde cu aceleași cuvinte.

Diaconul: **Și ne auzi pe noi.**

Este de asemenea obiceiul ca cei din altar să cânte Și ne auzi pe noi. După aceasta, diaconul, cu glas mare și înălțând orarul, zice:

Diaconul: Și în vecii vecilor.

Când slujește preotul singur, zice el însuși: Doamne, mântuiește pe cei binecredincioși. Apoi el cântă singur: Și ne auzi pe noi, după care zice: Și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi. (de trei ori)

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

În zilele de praznic, se poate zice și altă cântare. În timpul acestei cântări, preotul citește în taină:

Rugăciunea Cântării celei Întreit-sfinte

Preotul: Dumnezeule cel sfânt, Care întru sfinți Te odihnești, Cel ce cu glas întreit-sfânt ești lăudat de serafimi și slăvit de heruvimi și de toată puterea cerească închinat; Cel ce dintru neființă întru ființă ai adus toate; Care ai zidit pe om după chipul și asemănarea Ta și cu tot harul Tău l-ai împodobit; Cel ce dai înțelepciune și pricepere celui ce cere, și nu treci cu vederea pe cel ce greșește, ci pui pocăința spre mântuire; Care ne-ai învrednicit pe noi, smeriții și nevrednicii robii Tăi, și în ceasul acesta, a sta înaintea slavei sfântului Tău jertfelnic și a-Ți aduce datorita închinare și preaslăvire; Însuți Stăpâne, primește și din gurile noastre, ale păcătoșilor, întreit-sfânta cântare și ne cercetează pe noi întru bunătatea Ta. Iartă-ne nouă toată greșeala cea de voie și cea fără de voie; sfințește sufletele și trupurile noastre și ne dă nouă să slujim Ție cu cuvioșie în toate zilele vieții noastre. Pentru rugăciunile Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor sfinților care din veac au bine-plăcut Ție. Că sfânt ești Dumnezeu nostru și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preotul și diaconul se închină înaintea Sfintei Mese de fiecare dată când se cântă Sfinte Dumnezeule...

La Slavă... Și acum..., diaconul, de la locul lui, arătând cu orarul spre proscomidar, zice către preot:

Diaconul: Poruncește, părinte.

Preotul merge la proscomidar își pleacă capul și zice:

Preotul: Binecuvântat este cel ce vine întru numele Domnului.

Apoi diaconul arată către scaunul de sus și zice:

Diaconul: Binecuvântează, părinte, scaunul cel de sus.

Diaconul rămâne în dreptul colțului sfintei mese. Preotul, se întoarce către Sfânta Masă, apoi merge către scaunul cel de sus, zicând:

Preotul: Binecuvântat ești pe scaunul slavei împărăției Tale, Cel ce șezi pe heruvimi, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preotul stă cu fața către credincioși în dreapta scaunului de sus, locul din mijloc fiind rezervat episcopului. După Slavă... Și acum..., diaconul stând între sfintele uși zice:

Diaconul: Puternic.

Și strana cântă: Sfinte Dumnezeule...

Apostolul

După plinirea Cântării celei întreit-sfinte, diaconul venind între sfintele uși, cu fața spre credincioși, zice:

Diaconul: Să luăm aminte.

Preotul: Pace tuturor.

Cititorul: Și duhului tău.

Clericii merg și stau înaintea scaunului înalt. Cititorul stă în mijlocul bisericii cu fața la altar și cântă prochimenul Apostolului. Apoi diaconul zice:

Diaconul: Înțelepciune.

Și Citețul: Din Epistola către...

Diaconul: Să luăm aminte.

Cititorul, cu fața la altar, citește Epistola. Diaconul ia cădelnița cu tămâie și vine către preot pentru a primi binecuvântarea, apoi cădește Sfânta Masă împrejur și în sfântul altar și pe preot, apoi iese din altar și cădește după rânduială icoanele, jețul arhieresc, strănile, pe citeț și, din mijlocul bisericii, pe ceilalți credincioși. Apoi, intră în sfântul altar, cădind.

Evanghelia

Întorcându-se către Sfânta Masă, preotul citește încetișor rugăciunea dinaintea Evangheliei.

Preotul: Strălucește în inimile noastre, Iubitorule de oameni, Stăpâne, lumina cea curată a cunoașterii Dumnezeirii Tale și deschide ochii gândului nostru spre înțelegerea evanghelicelor Tale propovăduiri. Pune în noi și frica fericitelor Tale porunci, ca toate poftele trupului călcând, viețuire duhov nicească să petrecem, cugetând și făcând toate cele ce sunt spre bună-plăcerea Ta. Că Tu ești lumina sufletelor și a trupurilor noastre, Hristoase Dumnezeule și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfântului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. **Amin.**

Diaconul, isprăvind de cădit, pune cădelnița la locul ei, se apropie de preot și primește de la el Sfânta Evanghelie și, închinându-se înaintea Sfintei Evanghelii, o ia cu amândouă mâinile și pune capătul orarului peste ea. După citirea Apostolului, preotul stă între sfintele uși cu fața spre credincioși și zice:

Preotul: Pace ție, cititorule.

Citețul: Și duhului tău.

Strana: Aliluia! Aliluia! Aliluia!

Diaconul iese cu Sfânta Evanghelie prin sfintele uși. Înaintea lui merg doi purtători cu sfeșnice cu lumânări; diaconul zice:

Diaconul: Binecuvântează, părinte, pe binevestitorul Sfântului Apostol
și Evanghelist (N)

Preotul, binecuvântându-l, zice:

Preotul: Dumnezeu, pentru rugăciunile Sfântului, întru tot lăudatului Apostol și Evanghelist (N) să-ți dea ție, celui ce binevestești, cuvânt cu putere multă, spre plinirea Evangheliei iubitului Său Fiu, a Domnului nostru Iisus Hristos.

Diaconul: Amin.

În zilele săptămânii, preotul binecuvântează pe diacon în taină. După aceasta, diaconul (sau preotul dacă nu este diacon) stă între sfintele uși cu fața către credincioși, și zice:

Diaconul: Înțelepciune, drepti, să ascultăm Sfânta Evanghelie.

Preotul: Pace tuturor!

Preotul stă între sfintele uși, cât timp diaconul citește din Sfânta Evanghelie.

Strana: Și duhului tău.

Diaconul: Din Sfânta Evanghelie de la (N) citire.

Strana: Slavă Ție, Doamne, slavă Ție.

Preotul sau diaconul al doilea zice:

Preotul: Să luăm aminte.

Dacă nu este diacon, preotul citește Sfânta Evanghelie, dintre sfintele uși, având de-a dreapta și de-a stânga câte un sfeșnic cu lumânare aprinsă. După citirea Sfintei Evanghelii, diaconul îndreaptă cartea către preot care zice:

Preotul: Pace ție, celui ce ai binevestit.

Strana: Slavă Ție, Doamne, slavă Ție.

Preotul, primind Sfânta Evanghelie de la diacon, o sărută și-i binecuvântează pe credincioși cu ea în semnul crucii după care o așează pe Sfânta Masă deasupra sfântului antimis. După citirea textului Evangheliei, urmează de obicei tâlcuirea ei (predica). După predică, dacă se ține acum, se închid sfintele uși, iar diaconul stând în fața sfintelor uși, în mijlocul bisericii, zice:

Ectenia cererii stăruitoare

Diaconul: Să zicem toți, din tot sufletul și din tot cugetul nostru să zicem.

Strana: Doamne miluiește.

Diaconul: Doamne, Atotstăpânitorule, Dumnezeul părinților noștri, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Strana: Doamne miluiește.

Diaconul: Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Strana: Doamne miluiește. *(de 3 ori).*

În acest timp, preotul zice în taină Rugăciunea cererii stăruitoare. Diaconul sau, dacă nu este diacon, preotul, zice:

Încă ne rugăm pentru Prea Fericitul Părintele nostru (N), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, șpentru (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N) ț, și pentru toți frații noștri întru Hristos.

Încă ne rugăm (aici se pomenește Cărmuirea țării, după îndrumările Sfântului Sinod), pentru sănătatea și mântuirea lor.

Încă ne rugăm pentru frații noștri: preoți, ieromonahi, ierodiaconi, diaconi, monahi și monahii și pentru toți cei întru Hristos frați ai noștri.

Încă ne rugăm pentru fericiții și pururea pomeniții ctitori ai sfânt locașului acestuia și pentru toți cei mai dinainte adormiți părinți și frați ai noștri dreptmăritori creștini, care odihnesc aici și pretutindeni.

Încă ne rugăm pentru mila, viața, pacea, sănătatea, mântuirea, cercetarea, lăsarea și iertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu enoriași, ctitori și binefăcători ai sfântului locașului acestuia.

Aici se pot pune ectenii pentru diferite cereri.

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri și fac bine în sfânta și întru tot cinstită biserică aceasta, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei ce cântă și pentru poporul ce stă înaintea și așteaptă de la Tine mare și multă milă.

Rugăciunea cererii stăruitoare

Preotul: Doamne Dumnezeul nostru, primește această rugăciune stăruitoare de la robii Tăi și ne miluiește pe noi, după mulțimea milei Tale, și trimite îndurările Tale peste noi și peste tot poporul Tău, care așteaptă de la Tine mare și multă milă.

Preotul: Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Ectenia pentru pomenirea morților

Acum se poate zice ectenia pentru cei chemați, potrivit cerințelor parohiei. De obicei nu se zice în zilele de duminică, în sărbătoarea Învierii sau în zilele de sărbătoare:

Diaconul: Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Strana: **Doamne miluiește. (de 3 ori).**

Diaconul: Încă ne rugăm pentru odihna sufletelor adormiților robilor lui Dumnezeu (N), și pentru ca să li se ierte lor toată greșeala cea de voie și cea fără de voie.

Strana: **Doamne miluiește. (de 3 ori)**

Diaconul: Ca Domnul Dumnezeu să așeze sufletele lor unde dreptii se odihnesc.

Strana: **Doamne miluiește. (de 3 ori)**

Diaconul: Mila lui Dumnezeu, împărăția cerului și iertarea păcatelor lor, de la Hristos, Împăratul cel fără de moarte și Dumnezeul nostru, să cerem.

Strana: **Dă Doamne.**

Diaconul: **Domnului să ne rugăm.**

Strana: **Doamne miluiește.**

Preotul: Dumnezeul duhurilor și a tot trupul, Care ai călcat moartea și pe diavolul l-ai surpat și ai dăruit viață lumii Tale, Însuși Doamne, odihnește sufletele adormiților robilor Tăi (N), în loc luminat, în loc cu verdeață, în loc de odihnă, de unde a fugit toată

durerea, întristarea și suspinarea. Și orice greșeală au săvârșit ei cu cuvântul, cu lucrul, sau cu gândul, ca un Dumnezeu bun și iubitor de oameni, iartă-le lor. Că nu este om, care să fie viu și să nu greșescă; numai Tu singur ești fără de păcat; dreptatea Ta este dreptate în veac și cuvântul Tău, adevărul.

Diaconul: **Domnului să ne rugăm.**

Preotul: Că Tu ești învierea și viața și odihna robilor Tăi (N), Hristoase, Dumnezeul nostru, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfântului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Diaconul, sau dacă nu este diacon, preotul:

Diaconul: **Întru fericita adormire, veșnică odihnă dă, Doamne, sufletelor adormiților robilor Tăi, celor ce s-au pomenit acum, și le fă lor veșnică pomenire.**

Și se cântă, în altar o dată, apoi la străni de două ori: Veșnică pomenire.

Strana: **Veșnică pomenire.**

Ectenia pentru cei chemați

Preotul începe să desfacă sfântul antimis. Totuși Ectenia și Rugăciunea pentru cei chemați pot fi omise în unele situații. În acest caz antimisul se desface la zicerea Ecteniei Cererii Stăruitoare, înaintea ecfonisului. Dacă se omite Ectenia pentru cei chemați, diaconul zice acum Ectenia pentru credincioși.

Diaconul: **Rugați-vă cei chemați, Domnului.** *(Preotul desface partea din stânga sa).*

Strana: **Doamne miluiește.**

Diaconul: **Cei credincioși, pentru cei chemați să ne rugăm, ca Domnul să-i miluiască pe dânșii.** *(Preotul desface partea din dreapta sa).*

Strana: **Doamne miluiește.**

Diaconul: **Să-i învețe pe dânșii cuvântul adevărului.** *(Preotul desface partea de jos).*

Strana: **Doamne miluiește.**

Diaconul: **Să le descopere lor Evanghelia dreptății.** *(Preotul desface partea de sus).*

Strana: Doamne miluiește.

Apoi preotul începe să șteargă cu buretele sfântul antimis, din toate părțile, spre îndoitura din dreapta.

Diaconul: Să-i unească pe dânșii cu Sfânta Sa sobornicescă și apostolească Biserică.

Strana: Doamne miluiește.

Diaconul: Mântuiește, miluiește, apără și-i păzește pe dânșii,
Dumnezeule, cu harul Tău.

Strana: Doamne miluiește.

Diaconul: Cei chemați, capetele voastre Domnului să le plecați.

Strana: Ție, Doamne.

Rugăciunea pentru cei chemați

Preotul citește în taină:

Preotul: Doamne Dumnezeul nostru, Cel ce întru cele de sus locuiești și spre cei smeriți privești, Care ai trimis mântuire neamului omenesc pe Unul-Născut Fiul Tău și Dumnezeu, pe Domnul nostru Iisus Hristos, caută spre robii Tăi cei chemați, care și-au plecat grumajii înaintea Ta, și-i învrednicește pe dânșii, la vremea potrivită, de baia nașterii celei de a doua, de iertarea păcatelor și de veșmântul nestrucăciunii; unește-i pe dânșii cu sfânta Ta sobornicescă și apostolească Biserică și-i numără pe dânșii cu turma Ta cea aleasă.

Preotul zice ecfonisul în timp ce însemnează cruciș cu buretele deasupra sfântului antimis. Apoi îl sărută și îl pune la locul lui, sus în dreapta antimisului.

Preotul: Ca și aceștia împreună cu noi să slăvească preacinstitul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Diaconul zice din mijlocul bisericii:

Diaconul: Câți sunteți chemați, ieșiți.

Iar de este un al doilea diacon, zice și acesta, dintre sfintele uși:

Diaconul: Cei chemați, ieșiți.

Apoi iarăși diaconul, din mijlocul bisericii:

Diaconul: Câți sunteți chemați, ieșiți.

Diaconul, dintre sfintele uși:

Diaconul: Ca nimeni dintre cei chemați (să nu rămână).

Dacă este numai un singur diacon, ori de slujește preotul singur, preotul zice tot dialogul:

Câți sunteți chemați, ieșiți.

Cei chemați, ieșiți.

Câți sunteți chemați, ieșiți.

Ca nimeni dintre cei chemați să nu rămână.

LITURGHIA CREDINCIOȘILOR

Prima ectenie pentru credincioși

Diaconul, din mijlocul bisericii, zice:

Diaconul: Câți suntem credincioși, iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm.

Strana: Doamne miluiește.

Se închide perdeaua de la sfintele uși. Strana cântă din nou:

Strana: Doamne miluiește.

Preotul citește în taină Prima rugăciune pentru credincioși

Diaconul: Apără, mântuiește, miluiește și ne păzește pe noi,
Dumnezeule, cu harul Tău.

Strana: Doamne miluiește.

Rugăciunea întâi pentru credincioși

Preotul: Mulțumim Ție, Doamne, Dumnezeu Puterilor, Care ne-ai învrednicit pe noi a sta și acum înaintea sfântului Tău jertfelnic și a cădea la îndurările Tale, pentru păcatele noastre și pentru păcatele cele din neștiință ale poporului. Primește Dumnezeule, rugăciunea noastră; fă-ne să fim vrednici a-Ți aduce rugăciuni, cereri și jertfe fără de sânge pentru tot poporul Tău; și ne învrednicește pe noi, pe care ne-ai pus întru această slujbă a Ta, cu puterea Duhului Tău celui Sfânt, ca fără de osândă și fără de sminteală, întru mărturia curată a cugetului nostru, să Te chemăm pe Tine în toată vremea și în tot locul și, auzindu-ne pe noi, milostiv să ne fii nouă, întru mulțimea bunătății Tale.

Diaconul: Înțelepciune!

Preotul: Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

A Doua Ectenie pentru Credincioși

Diaconul: Iară și iară cu pace, Domnului să ne rugăm.

Strana: Doamne miluiește. *(acum și la următoarele ectenii de cerere)*

Următoarele ectenii de cerere se zic numai dacă slujește și un diacon. Dacă preotul slujește singur, el citește în taină a doua Rugăciune pentru credincioși.

Diaconul: Pentru pacea de sus și pentru mântuirea sufletelor noastre,
Domnului să ne rugăm.

Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu
Biserici și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm.

Pentru sfântă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să fim noi izbăviți de tot necazul, mânia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.

Dacă preotul slujește singur el continuă de aici.

Diaconul: **Apără, mântuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.**

Strana: **Doamne miluiește.**

Rugăciunea a doua pentru credincioși

Preotul: Iarăși și de multe ori cădem la Tine și ne rugăm Ție, Bunule și Iubitorule de oameni, ca privind spre rugăciunea noastră, să curățești sufletele și trupurile noastre de toată necurăția trupului și a duhului și să ne dai nouă să stăm nevinovați și fără de osândă înaintea sfântului Tău jertfelnic. Și dăruiește, Dumnezeule, și celor ce se roagă împreună cu noi spor în viață, în credință și în înțelegerea cea duhovnicească. Dă lor să-Ți slujească totdeauna cu frică și cu dragoste și întru nevinovăție și fără osândă să se împărtășească cu Sfintele Tale Taine și să se învrednicească de cereasca Ta împărăție.

Diaconul: **Înțelepciune!**

Diaconul intră în altar prin ușa dinspre miazănoapte.

Preotul: Ca sub stăpânirea Ta totdeauna fiind păziți, Ție slavă să înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Strana cântă cântarea heruvimică până la: Ca pe Împăratul...

Strana: **Noi, care pe heruvimi cu taină închipuim și făcătoarei de viață Treimi întreit-sfântă cântare aducem, toată grija cea lumească să o lepădăm.**

Preotul citește în taină Rugăciunea din timpul cântării heruvimice:

Rugăciunea din timpul cântării heruvimice

Preotul: Nimeni din cei legați cu poftă și cu desfătări trupești nu este vrednic să vină, să se apropie, sau să slujească Ție, Împăratul slavei; căci a sluji Ție este lucru mare și înfricoșător chiar pentru puterile cele cerești. Dar, totuși, pentru iubirea Ta de oameni cea negrăită și nemăsurată, fără mutare și fără schimbare Te-ai făcut om, și Arhiereu al nostru Te-ai făcut, și, ca un Stăpân a toate, ne-ai dat slujba sfântă a acestei jertfe liturgice și fără sânge; că singur Tu, Doamne Dumnezeul nostru, stăpânești cele cerești și cele pământești, Care Te porți pe scaunul heruvimilor, Domnul serafimilor și Împăratul lui Israel, Cel ce singur ești Sfânt și întru sfinți Te odihnești. Deci pe Tine Te rog, Cel ce singur ești bun și binevoitor, caută spre mine păcătosul și netrebnicul robul Tău, și-mi curățește sufletul și inima de cugete viclene; și învrednicește-mă, cu puterea Sfântului Tău Duh, pe mine, cel ce sunt îmbrăcat cu harul preoției, să stau înaintea sfintei Tale mese acesteia și să jertfesc sfântul și preacuratul Tău Trup și scumpul Tău Sânge. Căci la Tine vin, plecându-mi grumajii mei și mă rog Ție: Să nu întorci fața Ta de la mine, nici să mă lepezi dintre slujitorii Tăi, ci binevoiește să-Ți fie aduse darurile acestea de mine păcătosul și nevrednicul robul Tău. Că Tu ești Cel ce aduci și Cel ce Te aduci, Cel ce primești și Cel ce Te împarți, Hristoase, Dumnezeul nostru, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfântului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

După ce preotul a zis rugăciunea, el și diaconul zic în taină cântarea heruvimică de trei ori, făcând câte o închinăciune la fiecare sfârșit.

Cântarea heruvimică

Preotul: Noi, care pe heruvimi cu taină închipuim și făcătoarei de viață Treimi întreit-sfântă cântare aducem, toată grija cea lumească acum să o lepădăm.

Diaconul: Ca pe Împăratul tuturor, să primim pe Cel înconjurat în chip nevăzut de cetele îngerești. Aliluia, aliluia, aliluia.

Și de nu s-a făcut mai înainte acoperirea Cinstitelor Daruri la proscomidiar, se face acum. Se ridică apoi perdeaua și se deschid sfintele uși. Diaconul dă cădelnița preotului, și, luând o lumânare aprinsă merge înaintea preotului care tămâiază Sfânta Masă împrejur, altarul tot și ieșind prin sfintele uși, tămâiază icoanele și pe credincioși. Preotul zice în taină Psalmul 50 până la versul Jertfa lui Dumnezeu, duhul umilit... . Dacă este timp el poate zice și alte tropare de umilință. Întorcându-se la Sfânta Masă, preotul dă cădelnița diaconului. Amândoi fac apoi două închinăciuni înaintea Sfintei Mese, zicând:

Preotul: Dumnezeuule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește.

După aceea preotul sărută sfântul antimis, Sfânta Cruce și Sfânta Masă. Diaconul sărută numai Sfânta Masă. Mai fac apoi amândoi o închinăciune și se întorc plecându-se, dintre sfintele uși, către credincioși. Merg după aceea la proscomidiar și închinându-se de trei ori, zic:

Preotul: Dumnezeuule curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește.

Diaconul: Ridică, părinte.

Preotul, luând Aerul îl pune pe umerii diaconului, zicând:

Preotul: Ridicați mâinile voastre la cele sfinte și binecuvântați pe Domnul.

El dă sfântul disc diaconului, care îl ține în dreptul frunții. Preotul însuși ia sfântul potir. Diaconul iese înaintea preotului prin ușa dinspre miazănoapte făcând Ieșirea cu Cinstitele Daruri sau Vohodul. Dacă sunt doi diaconi, preotul pune mai întâi pe umerii celui de al doilea un Aer, dându-i apoi cădelnița. Al doilea diacon merge înaintea diaconului întâi. Iar de slujește numai preotul, face el singur Vohodul, având Aerul pe umeri, potirul în mâna dreaptă și discul în mâna stângă.

Când sunt mai mulți preoți și diaconi, cel dintâi dintre preoți, împreună cu diaconii, se pleacă către credincioși. Apoi vin și ceilalți preoți începând de la cei cu rang mai mare, care se închină după rânduială și vin în fața proscomidiarului, având în mâna dreaptă fiecare câte o sfântă cruce, și, la nevoie, chiar cartea Dumnezeieștii Liturghii. Preotul care a făcut Proscomidia poartă copia și lingurița. Și fac Vohodul, mergând unul după altul în urma preotului celui dintâi și când ajung în mijlocul bisericii, se întorc cu fața

spre apus. Când nu sunt diaconi, atât sfântul disc cât și sfântul potir se iau de către întâiul dintre preoți. Ieșind deci din sfântul altar, întâiul dintre diaconi zice cu glas mare:

Ieșirea cu Cinstitele Daruri

Diaconul: Pe voi pe toți, dreptmăritorilor creștini, să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.** (*acum și la următoarele ectenii de cerere*)

Al doilea diacon, mergând înaintea primului diacon, se oprește în fața icoanei Sfintei Fecioare. Primul dintre diaconi intra în altar și stă în dreapta, așteptându-l pe preot să intre cu Sfântul Potir. Când preotul intră în altar, al doilea diacon îl cădește și apoi intră și el prin ușa dinspre miazănoapte. Înainte de a intra în altar, preotul zice următoarele ectenii de cerere:

Preotul: Pe Prea Fericitul Părintele nostru (**N**), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și pe Înalt-Prea Sfințitul Arhi-Episcopul (și Mitropolitul) nostru (**N**), să-l pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe (aici se pomenește Cărmuirea țării, după îndrumările Sfântului Sinod), să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe frații noștri: preoți, ieromonahi, ierodiaconi, diaconi, monahi și monahii și pe toți cei din clerul bisericesc să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe adormiții întru fericire patriarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, Miron, Nicodim, Justinian și Iustin, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe fericiii și pururea pomeniții ctitori ai sfântului locașului acestuia și pe alți ctitori, miluitori și făcători de bine, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe fericiii întru adormire eroii, ostașii și luptătorii români din toate timpurile și din toate locurile, căzuți pe câmpurile de luptă, în lagăre și în

închisori pentru apărarea patriei și a credinței strămoșești, pentru întregirea neamului, pentru libertatea și demnitatea noastră, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru Împărăția Sa

Pe cei ce au adus aceste daruri și pe cei pentru care s-au adus, vii și morți să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Pe toți cei adormiți din neamurile noastre, strămoși, moși, părinți, frați, surori și pe toți cei dintr-o rudenie cu noi, pe fiecare după numele său, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Nu se citesc acum pomelnice. Întâiul dintre preoți zice, făcând semnul Sfintei Cruci cu potirul spre credincioși:

Și pe voi pe toți, dreptmăritorilor creștini, să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Strana cântă mai departe cântarea heruvimică de la Ca pe Împăratul... până la sfârșit.

Strana: **Ca pe Împăratul tuturor, să primim pe Cel înconjurat în chip nevăzut de cetele îngerești. Aliluia, aliluia, aliluia.**

Când preoții intră în altar, întâiul dintre diaconi zice către preotul care duce sfântul potir:

Diaconul: **Preoția ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.**

Preotul zice către diacon:

Preotul: **Diaconia ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.**

Diaconul: **Amin.**

Și pune sfântul potir pe antimis și ia sfântul disc de la diacon, îl așează pe Sfânta Masă în stânga sfântului potir, întocmai ca la proscomidiar, zicând:

Preotul: **Iosif cel cu bun chip de pe lemn luând preacurat trupul Tău, cu giulgiu curat înfășurându-l și cu miresme, în mormânt nou îngropându-l, l-a pus.**

În mormânt cu trupul, în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu, în rai cu tâlharul și pe scaun împreună cu Tatăl și cu Duhul ai fost, Hristoase, toate umplându-le, Cel ce ești necuprins.

Ca un purtător de viață și mai înfrumusețat decât raiul cu adevărat și decât toată camera împărătească mai luminat s-a arătat, Hristoase, mormântul Tău, izvorul învierii noastre.

Se închid sfintele uși și perdeaua lor. Preotul ia acoperămintele de pe sfântul disc și de pe sfântul potir, le pune pe Sfânta Masă. După ce a luat Aerul de pe umerii diaconului, îl cădește, apoi îl așează peste Cinstitele Daruri, zicând:

Preotul: Iosif cel cu bun chip de pe lemn luând preacurat trupul Tău, cu giulgiu curat înfășurându-l și cu miresme, în mormânt nou îngropându-l, l-a pus.

Luând cădelnița, preotul cădește Cinstitele Daruri de trei ori, zicând:

Preotul: Fă bine, Doamne, întru bunăvoirea Ta, Sio nului,
și să se zidească zidurile Ierusalimului.

Diaconul: Atunci vei binevoi jertfa dreptății, prinosul și arderile de tot,
atunci vor pune pe altarul Tău viței.

Preotul dă înapoi cădelnița. Plecându-și capul, zice către diacon:

Preotul: Pomenește-mă, frate și împreună-slujitorule.

Diaconul: Preoția ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa.

Apoi diaconul își pleacă capul și ținând orarul cu trei degete ale mâinii drepte, zice:

Diaconul: Roagă-te pentru mine, părinte.

Preotul: Duhul Sfânt să vină peste tine și puterea Celui preaînalt să te umbrească.

Diaconul: Același Duh să lucreze împreună cu noi în toate
zilele vieții noastre. Pomenește-mă, părinte.

Preotul îl binecuvântează pe diacon și zice:

Preotul: Să te pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa,
totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Diaconul: Amin.

Diaconul sărută dreapta preotului, iese prin ușa dinspre miazănoapte și mergând la locul cel obișnuit, înaintea sfintelor uși, zice:

Diaconul: Să plinim rugăciunea noastră Domnului.

Strana: Doamne miluiește. (*Acum și la urmă toarele ectenii de cerere*)

Diaconul: Pentru Cinstitele Daruri ce sunt puse înainte, Domnului să ne rugăm.
Pentru sfântă biserica aceasta și pentru cei ce cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm.
Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, mânia, primejdia și nevoia, Domnului să ne rugăm.
Apără, mântuiește, miluiește și ne păzește pe noi, Dumnezeule, cu harul Tău.

După așezarea Cinstitelor Daruri pe Sfânta Masă, diaconul își urmează ectenia, în timp ce preotul zice în taină Rugăciunea punerii-înainte. Dacă sunt mai mulți preoți, Sărutul Păcii poate să înceapă în timpul acestei ectenii de cerere.

Diaconul: Ziua toată desăvârșită, sfântă, în pace și fără de păcat, la Domnul să cerem.

Strana: Dă Doamne. (*Acum și la urmă toarele ectenii de cerere*)

Diaconul: Înger de pace, credincios îndreptător, păzitor al sufletelor și al trupurilor noastre, la Domnul să cerem.
Milă și iertare de păcatele și de greșelile noastre, la Domnul să cerem.
Cele bune și de folos sufletelor noastre și pace lumii, la Domnul să cerem.
Cealaltă vreme a vieții noastre în pace și întru pocăință a o săvârși, la Domnul să cerem.
Sfârșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace și răspuns bun la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos, să cerem.
Pe Preasfânta, curata, preabinecuvântata, mărita stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim.

Strana: Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi.

Diaconul: Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: Ție, Doamne.

Rugăciunea punerii - înainte

Preotul: Doamne, Dumnezeule, Atotțiitorule, Cel ce ești singur Sfânt, Care primești jertfă de laudă de la cei ce Te cheamă pe Tine cu toată inima_, primește și rugăciunea noastră a păcătoșilor și o du la sfântul Tău jertfelnic; fă-ne vrednici a-Ți aduce Ție daruri și jertfe duhovnicești, pentru păcatele noastre și pentru cele din neștiință ale poporului_. Și ne învrednicește să aflăm har înaintea Ta, ca să fie bineprimită jertfa noastră și să se sălășluiască Duhul cel bun al harului Tău peste noi, peste aceste daruri puse înainte și peste tot poporul Tău_.

Preotul: Cu îndurările Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvântat, împreună cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin.

Preotul stă cu fața spre credincioși și îi binecuvântează.

Sărutul păcii

Preotul: Pace tuturor.

Strana: Și duhului tău.

Diaconul: Să ne iubim unii pe alții, ca într-un gând să mărturisim.

Strana: Pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită.

Preotul se închină de trei ori, zicând de fiecare dată:

Preotul: Iubi-Te-voi, Doamne, virtutea mea, Domnul este întărirea mea și scăparea mea și izbăvitorul meu.

Imnul aceasta îl poate cânta clerul din altar, corul sau un cântăreț. Preotul sărută sfântul disc, sfântul potir și marginea Sfintei Mese. Diaconul, face semnul crucii și sărută crucea de pe orarul său. De vor sluji mai mulți preoți, cel dintâi dintre preoții împreună-slujitori, după ce s-a închinat Cinstitele Daruri, trece în partea dinspre miazăzi a altarului. Al doilea preot sărută și el Cinstitele Daruri și merge la cel dintâi care zice: Hristos în mijlocul nostru! Al doilea preot răspunde: Este și va fi! Se sărută unul pe altul pe umeri și cel dintâi zice: Totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin. Cel de-al doilea preot trece în dreapta celui dintâi și așteaptă amândoi până ce ceilalți preoți sărută Sfintele Daruri și vin la ei să schimbe sărutul păcii. Dacă sunt mai mulți diaconi, ei nu sărută Cinstitele Daruri, ci fiecare sfânta cruce de pe orarul său și apoi unul pe altul, rostind aceleași cuvinte și făcând întocmai ca și preoții. Diaconul care a zis ectenia zice de la locul său cu glas tare:

Diaconul: Ușile, ușile, cu înțelepciune să luăm aminte!

Se ridică perdeaua sfintelor uși. Preotul ridică Aerul deasupra Cinstitelor Daruri și îl clatină singur, ori cu ceilalți preoți împreună-slujitori, dacă sunt mai mulți. El zice, împreună cu credincioșii, Simbolul credinței și după cuvintele și a înviat a treia zi sărută Aerul și îl așează la o parte împreună cu celelalte acoperăminte.

Simbolul credinței (Crezul)

Cred într-unul Dumnezeu, Tatăl atotfiitorul, Făcătorul cerului și al pământului, al tuturor celor văzute și nevăzute.

Și într-unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii: Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut;

Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut om;

**Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pățimit
și S-a îngropat;
Și a înviat a treia zi, după Scripturi;
Și S-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui;
Și iarăși va să vină cu slavă să judece viii și morții, a Cărui împărăție nu va avea
sfârșit.
Și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață Făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce
împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, Care a grăit prin prooroci.
Întru una, sfântă, sobornicească și apostolească Biserică;
Mărturisesc un botez spre iertarea păcatelor;
Aștept învierea morților;
Și viața veacului ce va să fie. Amin.**

Pregătirea pentru Sfințirea Cinstitelor Daruri

Diaconul: Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte,
Sfânta Jertfă cu pace a o aduce.

Strana: Mila păcii, jertfa laudei.

Diaconul își face semnul crucii, intră în sfântul altar, ia un acoperământ și apără cu evlavie Cinstitele Daruri. Se deschid sfintele uși. Preotul, luând în mână o cruce de pe Sfânta Masă, și stând între sfintele uși, îi binecuvântează pe credincioși zicând:

Preotul: Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și
împăr tășirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toți.

Strana: Și cu duhul tău.

Preotul, înălțând Sfânta Cruce, zice tot cu fața spre credincioși:

Preotul: Sus să avem inimile.

Strana: **Avem către Domnul.**

Preotul se întoarce către icoana Mântuitorului, se pleacă și zice:

Preotul: **Să mulțumim Domnului.**

Preotul se întoarce apoi la Sfânta Masă. Se închid sfintele uși și perdeaua.

Strana: **Cu vrednicie și cu dreptate este a ne închina Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, Treimeii celei de o ființă și nedespărțită.**

Rugăciunile de sfințire a Cinstitelor Daruri

Preotul: **Cu vrednicie și cu dreptate este a-Ți cânta Ție, pe Tine a Te binecuvânta, pe Tine a Te lăuda, Ție a-Ți mulțumi, Ție a ne închina, în tot locul stăpânirii Tale; căci Tu ești Dumnezeu negrăit și necuprins cu gândul, nevăzut, neajuns, pururea fiind și același fiind: Tu și Unul-Născut Fiul Tău și Duhul Tău cel Sfânt. Tu din neființă la ființă ne-ai adus pe noi, și căzând noi, iarăși ne-ai ridicat și nu Te-ai depărtat, toate făcându-le, până ce ne-ai suit la cer și ne-ai dăruit împărăția Ta ce va să fie. Pentru toate acestea mulțumim Ție și Unuia-Născut Fiului Tău și Duhului Tău celui Sfânt, pentru toate pe care le știm și pe care nu le știm; pentru binefacerile Tale cele arătate și cele nearătate, ce ni s-au făcut nouă. Mulțumim Ție și pentru Liturghia aceasta, pe care ai binevoit a o primi din mâinile noastre, deși stau înaintea Ta mii de arhangheli și zeci de mii de îngeri, heruvimii cei cu ochi mulți și se rafimii cei cu câte șase aripi, care se înalță zburând...**

Diaconul, sau dacă nu este diacon, preotul face cu sfânta steluță semnul crucii deasupra sfântului disc, atingând cu ea în cele patru părți ale sfântului disc, când preotul zice cu glas tare:

Preotul: **Cântare de biruință cântând, strigând, glas înălțând și grăind:**

Preotul sărută sfânta steluță și o pune deoparte.

Strana: **Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot!**

Plin este cerul și pământul de slava Ta!

Osana întru cei de sus!

Binecuvântat este cel ce vine întru numele Domnului!

Osana întru cei de sus!

Diaconul stă în dreapta preotului, apără Cinstitele Daruri cu un acoperământ. Preotul zice în taină:

Preotul: Cu aceste fericite Puteri și noi, Iubitorule de oameni, Stăpâne, strigăm și grăim: Sfânt ești și Preasfânt, Tu și Unul-Născut Fiul Tău și Duhul Tău cel Sfânt. Sfânt ești și Preasfânt și slava Ta este plină de măreție. Căci Tu ai iubit lumea Ta atât de mult încât pe Unul-Născut Fiul Tău L-ai dat, ca tot cel ce crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Și Acesta venind și toată rânduiala cea pentru noi plinind, în noaptea întru care a fost vândut și mai vartos Însuși pe Sine S-a dat pentru viața lumii, luând pâinea cu sfintele și preacuratele și fără prihană mâinile Sale, mulțumind și binecuvântând, sfințind și frângând, a dat Sfinților Săi Ucenici și Apostoli, zicând:

Diaconul, ținând orarul cu trei degete de la mâna dreaptă, arată preotului sfântul disc, preotul, arătând cu dreapta Sfântul Agneț, zice:

Preotul: Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu,
Care se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor.

Strana: **Amin.**

Preotul continuă, zicând în taină:

Preotul: Asemenea și paharul după cină zicând:

Diaconul arată cu orarul sfântul potir, când preotul, arătând cu dreapta spre sfântul potir, zice:

Preotul: Beți dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi,
Care pentru voi și pentru mulți se varsă, spre iertarea păcatelor.

Strana: **Amin.**

Preotul continuă zicând în taină:

Preotul: Aducându-ne aminte, așadar, de această poruncă mântuitoare și de toate cele ce s-au făcut pentru noi: de cruce, de groapă, de învierea cea de a treia zi, de suirea la ceruri, de șederea cea de-a dreapta, și de cea de a doua și slăvită iarăși venire.

Diaconul pune acoperământul deoparte și stând în fața Sfântei Mese ia sfântul disc cu mâna dreaptă, și sfântul potir cu cea stângă, cu mâna dreaptă peste cea stângă în chip de cruce, le înalță deasupra sfântului antimis la ...Ție Ți-aducem..., coborându-le, face semnul crucii cu ele deasupra antimisului, în timp ce preotul zice: Dacă nu este diacon, preotul face el cele de mai sus.

Preotul: Ale Tale dintru ale Tale, Ție Ți-aducem de toate și pentru toate.

Strana: Pe Tine Te laudăm,
pe Tine Te binecuvântăm,
Ție Îți mulțumim,
Doamne, și ne rugăm Ție,
Dumnezeul nostru.

În timpul acestei cântări preotul și diaconul se închină de trei ori înaintea Sfintei Mese, zicând:

Clericii: Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește.

Apoi preotul ridicându-și mâinile zice troparul Ceasului al III-lea:

Preotul: Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfântul Tău Duh, în ceasul al treilea,
Apostolilor Tăi, pe Acela, Bunule, nu-L lua de la noi,
ci ni-L înnoiește nouă, celor ce ne rugăm Ție.

Diaconul: Stih 1: Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule,
și duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele.

Preotul și diaconul se pleacă din nou și preotul, ridicându-și mâinile, zice:

Preotul: Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfântul Tău Duh, în ceasul al treilea,
Apostolilor Tăi, pe Acela, Bunule, nu-L lua de la noi,
ci ni-L înnoiește nouă, celor ce ne rugăm Ție.

Diaconul: Stih 2: Nu mă lepăda de la fața Ta și
Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine.

Preotul și diaconul se pleacă din nou și preotul, ridicându-și mâinile, zice:

Preotul: Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfântul Tău Duh, în ceasul al treilea, Apostolilor Tăi, pe Acela, Bunule, nu-L lua de la noi, ci ni-L înnoiește nouă, celor ce ne rugăm Ție.

Diaconul: Stih 3: Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.
Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cuvintele diaconului care urmează nu se spun de către preot când acesta este singur. Când sunt mulți preoți, numai cel dintâi sfințește Cinstitele Daruri. Preotul zice în taină:

Preotul: Încă aducem Ție această slujbă duhov nicească și fără de sânge, și Te chemăm, Te rugăm și cu umilință la Tine cădem:
Trimite Duhul Tău cel Sfânt peste noi și peste aceste Daruri, ce sunt puse înainte.

Diaconul își pleacă capul, arată cu orarul sfânta pâine și zice încet:

Diaconul: Binecuvântează, părinte, sfânta pâine.

Preotul binecuvântează peste Sfântul Agneț, zicând:

Preotul: Și fă, adică, pâinea aceasta, Cinstit Trupul Hristosului Tău.

Diaconul: Amin.

Diaconul arată spre Sfântul Potir și zice:

Diaconul: Binecuvântează, părinte, sfântul potir.

Preotul binecuvântează sfântul potir, zicând:

Preotul: Iar ceea ce este în potirul acesta, Cinstit Sângele Hristosului Tău.

Diaconul: Amin.

Diaconul arată către amândouă Sfintele, și zice:

Diaconul: Binecuvântează-le, părinte, pe amândouă.

Preotul face odată semnul crucii asupra sfântului disc și asupra sfântului potir, zicând:

Preotul: Prefăcându-le cu Duhul Tău cel Sfânt.

Diaconul: Amin. Amin. Amin.

Preotul și diaconul se pleacă de trei ori, până la pământ. Apoi diaconul zice:

Diaconul: Pomenește-mă, părinte, pe mine păcătosul.

Preotul: Să te pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Diaconul: Amin.

Diaconul apără Sfintele Taine cu acoperământul. Dacă este numai un preot, el acoperă sfântul potir cu un acoperământ mic. Apoi continuă:

Preotul: Pentru ca să fie celor ce se vor împărtăși, spre trezirea sufletului, spre iertarea păcatelor, spre împărtășirea cu Sfântul Tău Duh, spre plinirea împărăției cerurilor, spre îndrăznirea cea către Tine, iar nu spre judecată sau spre osândă. Încă aducem Ție această slujbă duhovnicească pentru cei adormiți întru credință: strămoși, părinți, patriarhi, prooroci, apostoli, propovăduitori, evangheliști, mucenici, mărturisitori, pustnici și pentru tot sufletul cel drept, care s-a săvârșit întru credință.

Preotul și diaconul cad în genunchi privind spre dumneze iesel Trup și Sânge al Domnului. Terminându-se la strană imnul Pe Tine Te laudăm..., preotul ridică perdeaua ușilor împărătești și tămâind Sfintele Taine zice:

Preotul: Mai ales pentru Preasfânta, curata, prea binecuvântata, mărita stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria:

Preotul dă cădelnița diaconului care cădește Sfânta Masă împrejur, proscomidiarul, altarul, pe preot și pe cei din altar. Dacă preotul slujește singur, el cădește numai în fața Sfintei Mese. Diaconul pune cădelnița la o parte și citește pomelnicul bisericii pentru cei adormiți. În acest timp la strană se cântă Axionul.

Axionul Născătoarei de Dumnezeu

La praznicele împărătești, axionul poate fi altul.

Strana: Cuvine-se cu adevărat să te fericim Născă toare de Dumnezeu, cea pururea feri ci tă și prea nevinovată și maica Dum nezeului nostru. Ceea ce ești mai cinstită

decât heruvimii și mai mărită fără de ase mănare decât se rafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul l-ai născut, pe tine cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu te mărim.

Înainte de terminarea Axionului Născătoarei de Dumnezeu se săvârșește sfințirea anafurei. Luând de la diacon vasul cu anafură, preotul îl atinge de sfântul disc și de sfântul potir, zicând în taină:

Preotul: Binecuvântată este anafura sfinților Tăi, Doamne, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Trebuie știut că: anafura se taie de obicei din prescura din care s-a scos Sfântul Agneț. Dacă sunt credincioși mulți și nu ajunge numai o prescură, se poate tăia și prescura a doua, din care s-a scos păticea întru cinstea și pomenirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Prin urmare, aceste două prescuri trebuie să fie întregi și mai mari decât celelalte. Preotul continuă:

Preotul: Pentru Sfântul Ioan Proorocul, Înaintemergătorul și Botezătorul, pentru Sfinții măriții și întru tot lăudații Apostoli, pentru Sfântul (N), a cărui pomenire o săvârșim, și pentru toți sfinții Tăi; cu ale căror rugăciuni, cercetează-ne pe noi, Dumnezeule. Și pomenește pe toți cei adormiți întru nădejdea învierii și a vieții celei de veci și-i odihnește pe dânșii, Dumnezeul nostru, acolo unde strălucește lumina feței Tale. Încă Te rugăm: Pomenește, Doamne, pe toți episcopii ortodocși, care drept învață cuvântul adevărului Tău, toată preoțimea, cea întru Hristos diaconime și tot cinul preoțesc și monahicesc. Încă aducem Ție această slujbă duhovnicească pentru toată lumea, pentru sfânta sobornicească și apostolească Biserică; pentru cei ce în curăție și în viață cinstită viețuiesc, pentru **(aici se pomenește cârmuirea țării, după îndrumările Sfântului Sinod)**. Dă lor, Doamne, pașnică ocârmuire, ca și noi, întru liniștea lor, viață pașnică și netulburată să trăim, în toată cucernicia și curăția.

Dacă este timp, preotul citește încet pomelnicele viilor și morților. Pentru cei vii zice:

Pentru mântuirea și iertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu (N).

Iar pentru cei morți zice:

Pentru iertarea păcatelor și odihna sufletelor robilor lui Dumnezeu (N), în loc luminat, de unde a fugit toată durerea, întristarea și suspinarea; odihnește-i, Dumnezeul nostru, și-i sălășluiește pe dânșii unde strălucește lumina feței Tale.

Acum preotul și diaconul se spală pe mâini. După terminarea axionului Născătoarei de Dumnezeu, preotul spune cu glas tare:

Preotul: Întâi pomenește, Doamne, pe Prea Fericitul Părintele nostru (N), Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, pe (Înalt-) Prea Sfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N), pe care-l dăruiește sfintelor Tale biserici în pace, întreg, cinstit, sănătos, îndelungat în zile, drept învățând cuvântul adevărului Tău.

Strana: Pe toți și pe toate.

Diaconul pomenește încet la proscomidiar pomelnicul bisericii pentru cei vii. Preotul se roagă în taină:

Preotul: Adu-Ți aminte, Doamne, de orașul (sau: de satul, sau: de sfânt locașul) acesta, în care viețuim și de toate orașele și satele și de cei ce cu credință viețuiesc într-însele. Adu-Ți aminte, Doamne, de cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer, de cei bolnavi, de cei ce pățimesc, de cei robiți și de mântuirea lor. Adu-Ți aminte, Doamne, de cei ce aduc daruri și fac bine în sfintele Tale biserici, și își aduc aminte de cei săraci; și trimite peste noi toți milele Tale.

Cu glas tare preotul spune următorul ecfonis:

Preotul: Și ne dă nouă, cu o gură și cu o inimă, a slăvi și a cânta preacinstitul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Diaconul înconjoară Sfânta Masă spre colțul din stânga plecându-și capul și preotul îl binecuvântează.

Apoi diaconul iese prin ușa dinspre miazănoapte, mergând în mijlocul bisericii pentru rostirea ecteniei.

Strana: Amin.

Preotul, stând în dreptul sfintelor uși se întoarce către cre dincioși și, binecuvântându-i cu mâna, zice ecfonisul:

Preotul: Și să fie milele marelui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos
cu voi cu toți.

Strana: Și cu duhul tău.

Se lasă perdeaua.

Ectenia de dinaintea Rugăciunii Domnești

Diaconul: Pe toți sfinții pomenindu-i, iară și iară cu pace, Domnului să ne rugăm.

Strana: Doamne miluiește.

Diaconul: Pentru Cinstitele Daruri ce s-au adus și s-au sfințit,
Domnului să ne rugăm.

Ca Iubitorul de oameni, Dumnezeul nostru, Cel ce le-a primit pe Dânsule în
sfântul, cel mai presus de ceruri și duhov nicescul Său jertfelnic, întru
miros de bună mireasmă duhovnicească, să ne trimită nouă dumneze iescul
har și darul Sfântului Duh, să ne rugăm.

Pentru ca să fim izbăviți noi de tot necazul, mânia, primejdia și nevoia,
Domnului să ne rugăm.

În timp ce diaconul își urmează ectenia, preotul zice în taină rugăciunea de dinaintea Rugăciunii Domnești:

Apără, mântuiește, miluiește și ne păzește pe noi Dumnezeule cu harul
Tău.

Ziua toată desăvârșită, sfântă, în pace și fără de păcat, la Domnul să cerem.

Strana: Dă Doamne.

Diaconul: Înger de pace, credincios îndreptător al sufletelor și al trupurilor noastre,
la Domnul să cerem.

Milă și iertare de păcatele și de greșelile noastre, la Domnul să cerem.

Cele bune și de folos sufletelor noastre și pace lumii, la Domnul să cerem.

Cealaltă vreme a vieții noastre în pace întru pocăință a o săvârși, la Domnul să cerem.

Sfârșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace și răspuns bun la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos, să cerem.

Unirea credinței și împărtășirea Sfântului Duh cerând, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Strana: **Ție, Doamne.**

Rugăciunea de dinaintea Rugăciunii Domnești

Preotul: Ție, Stăpâne, Iubitorule de oameni, Îți încredințăm toată viața și nădejdea noastră și cerem și ne rugăm și cu umilință cădem înaintea Ta: Învrednicește-ne să ne împărtășim cu cuget curat, cu cereștile și înfricoșătoarele Tale Taine ale acestor sfinte și duhovnicești mese, spre lăsarea păcatelor, spre iertarea greșelilor spre împărtășirea cu Sfântul Duh, spre moștenirea împărăției cerurilor, spre îndrăznirea cea către Tine, iar nu spre judecată, sau spre osândă.

Cu glas tare preotul zice ecfonisul:

Preotul: Și ne învrednicește pe noi, Stăpâne, cu îndrăznire, fără de osândă, să cutezăm a Te chema pe Tine, Dumnezeul cel ceresc, Tată, și a zice:

Cel mai mare sau strana zice rar și deslușit (dacă nu o cântă credincioșii) rugăciunea:

Rugăciunea Domnească

În timpul rugăciunii, diaconul își pune orarul cruciș peste piept.

Toți: Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău, vie împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pământ; pâinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi, și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri, și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău.

Preotul zice ecfonisul:

Preotul: Că a Ta este împărăția și puterea și slava,
a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh,
acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Ridicând puțin perdeaua, preotul zice:

Preotul: Pace tuturor.

Strana: **Și duhului tău.**

Diaconul: **Capetele voastre, Domnului să le plecați.**

Strana: **Ție, Doamne.**

Preotul zice în taină rugăciunea de după Rugăciunea Domnească:

Preotul: Mulțumim Ție, Împărate nevăzut, Cel ce toate le-ai făcut cu puterea Ta cea nemăsurată și cu mulțimea milei Tale din neființă la ființă toate le-ai adus. Înсуți, Stăpâne, caută din cer spre cei ce și-au plecat Ție capetele lor; că nu le-au plecat trupului și sângelui, ci Ție, înfricoșătorului Dumnezeu. Tu deci, Stăpâne, cele puse înaintea noastră tuturor, spre bine le întocmește, după trebuința deosebită a fiecăruia: cu cei ce călătoresc pe ape, pe uscat și prin aer împreună călătorește, pe cei bolnavi îi tămăduiește, Cel ce ești doctorul sufletelor și al trupurilor noastre.

Preotul zice cu glas tare:

Preotul: Cu harul și cu îndurările și cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care ești binecuvântat, împreună cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: **Amin.**

Preotul se roagă în taină:

Preotul: Ia aminte, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, din sfânt locașul Tău și de pe scaunul slavei împărăției Tale și vino ca să ne sfințești pe noi, Cel ce sus

împreună cu Tatăl șezi și aici în chip nevăzut, împreună cu noi ești. Și ne învrednicește, prin mâna Ta cea puternică, a ni se da nouă Preacuratul Tău Trup și Scumpul Tău Sânge și prin noi la tot poporul.

Preotul și diaconul se închină de trei ori, zicând în taină de fiecare dată:

Clericii: Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește.

Diaconul sau, dacă nu este diacon, preotul zice cu glas tare:

Diaconul: Să luăm aminte ...

Preotul, luând Sfântul Trup cu amândouă mâinile, îl înalță în semnul Sfintei Cruci, deasupra sfântului disc, zicând :

Preotul: ... Sfintele, sfinților.

Strana: Unul Sfânt, unul Domn, Iisus Hristos,
întru slava lui Dumnezeu-Tatăl. Amin.

Sfânta Împărtășanie

Această cântare se schimbă în funcție de zilele săptămânii și se pot zice acum și alte cântări.

Strana: Lăudați-l pe Domnul din ceruri; lăudați-L pe El întru cele înalte.
Aliluia, aliluia, aliluia!

Diaconul intră în sfântul altar și stă în dreapta preotului care ia Sfântul Trup în mâini. Diaconul zice:

Diaconul: Sfărâmă, părinte, Sfântul Trup.

Preotul sfărâmă Sfântul Trup în patru părți, cu luare-aminte și cu evlavie, zicând:

Preotul: Se sfărâmă și se împarte Mielul lui Dumnezeu,
Cel ce se sfărâmă și nu se desparte,
Cel ce se mănâncă pururea și niciodată nu se sfârșește,
ci pe cei ce se împărtășesc îi sfințește.

Așează cele patru părți pe sfântul disc în semnul crucii astfel: Diaconul arată cu orarul sfântul potir, zicând:

Diaconul: Plinește, părinte, sfântul potir.

Preotul ia părticica, însemnată cu IS, face cu dânsa semnul Sfintei Cruci deasupra sfântului potir, și zice:

Preotul: Plinirea potirului credinței Sfântului Duh.

Pune părticica în sfântul potir. Apoi își șterge degetele cu buretele, deasupra sfântului disc.

Diaconul: Amin.

Diaconul ia căldura și zice:

Diaconul: Binecuvântează, părinte, căldura.

Preotul binecuvântează căldura, zicând:

**Preotul: Binecuvântată este căldura sfinților Tăi,
Doamne, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.**

Diaconul, sau dacă nu este diacon, preotul zice:

Diaconul: Amin.

Diaconul toarnă apoi în chipul Sfintei Cruci atât cât chibzuiește că ajunge să încălzească Sfintele, zicând:

Diaconul: Căldura credinței plină de Duhul Sfânt. Amin.

Preotul împarte cu copia părticica HS în tot atâtea părțicele câți clerici împreună-slujitori sunt. El le pune pe partea de jos a sfântului disc. Cei prezenți fac trei închinăciuni și cer apoi iertare unul de la altul. Apoi preotul zice:

Preotul: Apropie-te, diacone.

Diaconul trecând prin partea de răsărit a Sfintei Mese, vine la stânga preotului. Ținând palmele întinse cruciș, dreapta peste stânga, zice:

**Diaconul: Dă-mi mie, părinte, Cinstitul și Preasfântul Trup al Domnului și
Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.**

Preotul, având buretele între degetele de la mâna stângă, ia una din bucățile din părticica HS și ținând-o deasupra buretelui, o dă diaconului, zicând:

Preotul: Cinstitul și Preasfântul Trup al Domnului și Dumnezeuului și Mântuitoruluic nostru Iisus Hristos se dă ție diaconului (N), spre iertarea păcatelor tale și spre viața de veci.

Diaconul, primind părticica din Sfântul Trup în palma dreaptă, răspunde:

Diaconul: Amin. Hristos în mujlocul nostru.

Preotul: Este și va fi.

Diaconul sărută dreapta preotului și se duce în partea de răsărit a Sfintei Mese și plecându-și capul așteaptă să ia și preotul părticica din Sfântul Trup. Preotul pune buretele sub degetul mijlociu al mâinii drepte, între arătător și inelar, iar cu stânga ridică părticica sa și o pune în palma dreaptă, zicând:

Preotul: Cinstitul și Preasfântul Trup al Domnului și Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos se dă mie preotului (N), spre iertarea păcatelor mele și spre viața de veci.

Își șterge degetele cu buretele, deasupra sfântului disc și așezând palma stânga sub mâna dreaptă, se pleacă înaintea Sfintei Mese și împreună cu diaconul zic în taină rugăciunile dinaintea împărtășirii:

Rugăciunile dinaintea Împărtășaniei

Cred, Doamne, și mărturisesc că Tu ești cu adevărat Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, Care ai venit în lume să mântuiești pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu. Încă cred că Acesta este însuși Preacurat Trupul Tău și Acesta este însuși Scump Sângele Tău. Deci mă rog Ție: Miluiește-mă și-mi iartă greșelile mele cele de voie și cele fără de voie, cele cu cuvântul sau cu lucrul, cele întru știință și întru neștiință. Și mă învrednicește, fără osândă, să mă împărtășesc cu Preacuratele Tale Taine, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci. Amin.

Cinei Tale celei de taină, Fiul lui Dumnezeu, astăzi, părtaș mă primește, că nu voi spune vrăjmașilor Tăi, Taina Ta, nici sărutare Îți voi da ca Iuda, ci ca tâlharul mărturisindu-mă strig Ție: Pomenește-mă, Doamne, în împărăția Ta.

Nu spre judecată sau spre osândă să-mi fie mie împărtășirea cu Sfintele Tale Taine, Doamne, ci spre tămăduirea sufletului și a trupului.

Preotul și diaconul se împărtășesc, cu părțile pe care le țin în mâini, cu frică și cu toată evlavia, ștergându-și după aceea mâna cu buretele deasupra sfântului antimis. Preotul, luând cu amândouă mâinile și cu un acoperământ sfântul potir, se împărtășește de trei ori dintr-însul, zicând:

Preotul: Mă împărtășesc eu, robul lui Dumnezeu, preotul (N),
cu Cinstitul și Sfântul Sânge al Domnului și Dumnezeului și
Mântuitorului nostru Iisus Hristos,
spre iertarea păcatelor mele și spre viața de veci. Amin.

Apoi își șterge preotul buzele sale și sfântul potir cu acoperământul și zice:

Preotul: Iată S-a atins de buzele mele și va șterge fărădelegile mele
și de păcatele mele mă va curăți.

Încă ținând sfântul potir cu un acoperământ, cheamă pe diacon, zicând:

Preotul: Apropie-te, diacone.

Diaconul vine, se închină și zice:

Diaconul: Iată vin la nemuritorul Împărat.

Diaconul ia cu stânga colțul liber al acoperământului și îl așează sub bărbie, iar cu dreapta apucă de marginea pos tamentului sfântului potir, spre a înlesni preotului lucrarea, iar preotul îl împărtășește de trei ori, zicând:

Preotul: Se împărtășește robul lui Dumnezeu, diaconul (N),
cu Cinstitul și Sfântul Sânge al Domnului și Dumnezeului și
Mântuitorului nostru Iisus Hristos,
spre iertarea păcatelor sale și spre viața de veci.

Și diaconul zice:

Diaconul: Amin.

După ce s-a împărtășit diaconul, preotul zice:

Preotul: Iată s-a atins de buzele tale și va șterge fărădelegile tale și de păcatele tale te va curăți.

Diaconul își șterge apoi buzele și sfântul potir cu acoperământul. (Tipicul american) Când sunt mai mulți credincioși pregătiți să se împărtășească, sfărâmă cu grijă cele două sfinte părți NI și KA în sfântul potir. Părticica Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, a sfinților, a viilor și a morților nu se pun în potir ci se lasă pe sfântul disc, până ce se vor cumineca toți credincioșii. Când diaconul pune părticelele NI și KA în potir, zice: (Tipicul românesc) Punând întâi părticelele NI și KA una după alta în sfântul potir, diaconul (sau dacă nu este diacon, preotul), zice:

Diaconul: Învierea lui Hristos văzând, să ne închinăm Sfântului Domnului Iisus, unuia Celui fără de păcat. Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, și sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim; că Tu ești Dumnezeu nostru, afară de Tine pe altul nu știm, numele Tău numim. Veniți toți credincioșii să ne închinăm sfintei Învierii lui Hristos, că iată a venit prin cruce bucurie la toată lumea. Totdeauna binecuvântând pe Domnul, lăudăm Învierea Lui, că răstignire răbdând pentru noi, cu moartea pe moarte a stricat.

(Tipicul românesc) Când pune în sfântul potir părticica Născătoarei de Dumnezeu, diaconul (dacă nu este diacon, preotul) zice:

Diaconul: Luminează-te, luminează-te, noule Ierusalime, că slava Domnului peste tine a răsărit. Saltă acum și te bucură, Sioane, iar tu, Curată, Născătoare de Dumnezeu, veselește-te întru Învierea Celui născut al tău.

(Tipicul românesc) Când pune în sfântul potir, părticelele pentru cele nouă cete ale sfinților, diaconul (sau dacă nu este diacon, preotul) zice:

Diaconul: O, Paștile cele mari și preasfințite, Hristoase! O, Înțelepciunea și Cuvântul lui Dumnezeu și Puterea! Dă-ne nouă să ne împărtășim cu Tine, mai cu adevărat, în ziua cea neînserată a Împărăției Tale.

(Tipicul românesc) Diaconul sau preotul trage după aceea ușor cu buretele miridele pentru vii și pentru morți, și le pune în sfântul potir, zicând:

Diaconul: Spală, Doamne, păcatele celor ce s-au pomenit aici, cu Cinstit Sângele Tău, pentru rugăciunile sfinților Tăi.

Diaconul sau preoții, ștergând apoi bine sfântul disc și sfântul antimis, ia părțile rămase și le pune în sfântul potir pe care după aceea îl acoperă. Pune apoi pe sfântul disc Aerul, întocmit, apoi sfânta steluță, iar peste ea acoperământul. După aceea, preotul citește în taină rugăciunea de mulțumire.

Rugăciunea de mulțumire

Preotul: Mulțumim Ție, Stăpâne, Iubitorule de oa meni, Dătătorule de bine al sufletelor noastre, că și în ziua de acum ne-ai învrednicit pe noi de cereștile și nemuritoarele Tale Taine. Îndreptează calea noastră, întărește-ne pe noi, pe toți, întru frica Ta; păzește viața noastră, întărește pașii noștri, pentru rugăciunile și mijlocirile măritei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria și pentru ale tuturor sfinților Tăi.

Preotul și diaconul își spală mâinile. Când se termină pre dca, se ridică perdeaua și se deschid sfintele uși, iar diaconul, închinându-se o dată, primește sfântul potir de la preot și, stând între sfintele uși, înalță potirul și zice:

Diaconul: Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați.

Strana: Binecuvântat este Cel ce vine în numele Domnului.
Dumnezeu este Domnul și s-a arătat nouă!

În Săptămâna Luminată strana cântă: Hristos a înviat... (o dată).

Întorcându-se spre sfântul altar, diaconul dă sfântul potir preotului. Credincioșii se apropie, unul câte unul, să se împărtășească cu Sfintele Daruri. Preotul, stând cu fața către ei și ținând în mâini sfântul potir, zice rugăciunile dinaintea împărtășaniei:

Preotul: Cred, Doamne, și mărturisesc...,
Cinei Tale celei de taină...,
Nu spre judecată sau spre osândă...

Credincioșii vin unul după altul cu umilință și cu frică, închinându-se și ținând mâinile strânse la piept. Preotul zice fiecăruia:

Preotul: Se împărtășește robul lui Dumnezeu (N) cu Cinstitul și Sfântul Trup și Sânge al Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor lui și spre viața de veci.

În timpul împărtășirii credincioșilor, strana cântă: Trupul lui Hristos primiți... , Cinei Tale celei de taină... sau alte cântări.

Strana: Trupul lui Hristos primiți și din izvorul cel fără de moarte gustați.
Aliluia, aliluia, aliuluia!

Cei împărtășiți își șterg buzele cu sfântul acoperământ și sărută sfântul potir închinându-se. La încheierea împărtășirii credincioșilor, preotul, ținând cu amândouă mâinile sfântul potir (sau, de nu este nimeni de împărtășit, luându-l de la diacon) îi binecuvântează pe cre dincioși cu sfântul potir și zice

Preotul: Mântuiește, Dumnezeule, poporul Tău și binecuvântează moștenirea Ta.

Strana: Am văzut lumina cea adevărată, am pri mit Duhul cel ceresc; am aflat credința cea adevărată, nedespărțitei Treimi închi nându-ne, că Aceasta ne-a mântuit pe noi.

De la Paști până la Înălțare: Hristos a înviat... (o dată) De la Înălțare până la Rusalii: Înălțatu-Te-ai întru mărire... În timpul cântării, preotul pune sfântul potir pe sfântul antimis și diaconul pune în sfântul potir celelalte părțicele de pe sfântul disc. Preotul tămâiază Sfintele Daruri de trei ori, zicând:

Preotul: Înălță-Te peste ceruri, Dumnezeule, și peste tot pământul slava Ta.

Preotul dă cădelnița diaconului, care le ridică deasupra capului și, trecând prin fața Sfintei Mese, se întoarce spre credincioși arătându-le sfântul disc, apoi îl duce la proscomidiar și-l pune acolo. Preotul se închină de trei ori în fața Sfintei Mese și zice în taină:

Preotul: Binecuvântat este Dumnezeul nostru...

Dacă nu este diacon, preotul se închină de trei ori înaintea Sfintei Mese, ia sfântul disc cu mâna stângă și sfântul potir cu mâna dreaptă și ținând sfântul potir deasupra sfântului disc, zice în taină: Binecuvântat este Dumnezeul nostru...Sfârșindu-se de cântat la strană: Am văzut Lumina cea adevărată... , preotul se întoarce către credincioși, zicând cu glas mare:

Preotul: ...totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.

Strana: Amin. Să se umple gurile noastre de lauda Ta, Doamne, ca să lăudăm mărirea Ta; că ne-ai învrednicit pe noi să ne împărtășim cu sfintele, dumnezeieștile, nemuritoarele, preacuratele și de viață făcătoarele Tale Taine. Întărește-ne pe noi întru sfințenia Ta, toată ziua să ne învățăm dreptatea Ta. Aliluia, aliluia, aliluia!

În timpul acestei cântări, preotul merge la proscomidiar și pune sfântul potir acolo (iar dacă nu este diacon, duce și sfântul disc). Preotul cădește Sfintele de trei ori, nezcând nimic. Diaconul, având capul acoperit, merge în fața sfintelor uși și zice ectenia (dacă nu este diacon, următoarea ectenie se zice de către preot). Preotul se întoarce la Sfânta Masă și strânge sfântul antimis, începând cu partea de răsărit și continuând cu cea de apus, cea de miazăzi și în urmă cea de miazănoapte.

Ectenia de mulțumire

Diaconul: Drepti, primind dumnezeieștile, sfintele, preacuratele, nemuritoarele, cereștile și de viață făcătoarele, înfricoșătoarele lui Hristos Taine, cu vrednicie să mulțumim Domnului.

Strana: Doamne miluiește.

Diaconul: Apără, mântuiește, miluiește și ne păzește pe noi,
Dumnezeule, cu harul Tău.

Strana: Doamne miluiește.

Diaconul: Ziua toată desăvârșită, sfântă, în pace și fără de păcat cerând, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră, lui Hristos Dumnezeu, să o dăm.

Strana: Ție, Doamne.

Diaconul merge înaintea icoanei Mântuitorului și așteaptă acolo cu capul plecat, până la sfârșitul rugăciunii amvonului. Preotul face cruce peste sfântul antimis cu Sfânta Evanghelie, zicând ecfonisul:

Preotul: Că Tu ești sfințirea noastră și Ție slavă înălțăm,
Tatălui și Fiului și Sfântului Duh,
acum și pururea și în vecii vecilor.

Așează Sfânta Evanghelie pe Sfânta Masă, așa cum era la începutul Sfintei Liturghii.

Strana: **Amin.**

Preotul, având capul acoperit și privind spre credincioși zice:

Preotul: **Cu pace să ieșim.**

Strana: **Întru numele Domnului.**

Diaconul: **Domnului să ne rugăm.**

Strana: **Doamne miluiește.**

Preotul, luându-și Liturghierul, iese prin sfintele uși, merge în mijlocul bisericii, face o închinăciune către altar și zice rugăciunea amvonului.

Rugăciunea amvonului

Preotul: **Cel ce binecuvântezi pe cei ce Te binecuvântează, Doamne, și sfințești pe cei ce nădăjduiesc întru Tine, mântuiește poporul Tău și binecuvântează moștenirea Ta. Plinirea Bisericii Tale o păzește; sfințește pe cei ce iubesc podoaba casei Tale; Tu pe aceștia îi preamărește cu dumnezeiască puterea Ta; și nu ne lăsa pe noi cei ce nădăjduim întru Tine. Pace lumii Tale dăruiește, bisericilor Tale, preoților, (*aici se pomenește Cărmuirea țării, după îndrumările Sfântului Sinod*) și la tot poporul Tău. Că toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorând de la Tine, Părintele luminilor, și Ție slavă și mulțumire și închinăciune înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.**

Strana: **Amin.**

Dacă credincioșii aduc daruri întru cinstirea și pomenirea Sfântului sau pentru sărbătoare (colivi, brânză și ouă, struguri, pârgă de poame, ori alte roade), se cântă la strană troparele și condacul sărbătorii.

Strana: (*Cântarea cuvenită*)

Preotul tămâind zice:

Preotul: **Domnului să ne rugăm.**

Strana: **Doamne miluiește.**

Preotul, stând lângă daruri, zice cu glas mare rugăciunea potrivită cu felul de daruri (rugăciunile de acest fel se găsesc mai departe în Liturghier).

Preotul: *(Zice rugăciunea potrivită din Liturghier)*

Strana: **Amin.**

Strana cântă:

Strana: **Fie numele Domnului binecuvântat... (de 3 ori)**

În Săptămâna Luminată... Hristos a înviat... (de trei ori) Strana continuă cu Psalmul 33:

Strana: **Bine voi cuvâta pe Domnul...**

Preotul se pleacă spre credincioși, în dreapta și în stânga, și intră prin sfintele uși. Diaconul intră prin ușa dinspre miazănoapte. Merg către proscomidiar unde își descoperă și își pleacă capetele amândoi. Preotul zice următoarea rugăciune:

Preotul: **Plinirea Legii și a proorocilor Tu însuți fiind, Hristoase, Dumnezeu nostru, Cel ce ai plinit toată rânduiala părintească, umple de bucurie și de veselie inimile noastre, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.**

Diaconul, din sfintele uși, zice:

Diaconul: **Domnului să ne rugăm.**

Strana: **Doamne miluiește.**

Diaconul își descoperă capul, se întoarce la proscomidiar și consumă ce a rămas din Sfintele Taine. El curăță sfântul potir cu vin și apă. Apoi îl șterge cu un ștergar anume pregătit și pune sfântul potir cu celelalte obiecte liturgice. Preotul, acoperindu-și capul, binecuvântează pe credincioși dintre sfintele uși:

Preotul: **Binecuvântarea Domnului peste voi toți
cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni,
totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.**

Strana: **Amin.**

Otpustul

Preotul se pleacă către icoana Mântuitorului și zice:

Preotul: Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, nădejdea noastră, slavă Ție.

Strana: Slavă. Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin. Doamne miluiește. Doamne miluiește. Doamne miluiește. Întru numele Domnului, părinte, binecuvântează.

Preotul: Cel ce a înviat din morți...; *iar de nu va fi duminică zice:* Hristos, Adevăratul Dumnezeu nostru, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Sale, ale Sfinților, măriților și întru tot lăudaților Apostoli, ale Sfântului (N - *al cărui hram îl poartă biserica*), ale celui între sfinți Părintelui nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul Constantinopolului, ale Sfântului (N), a cărui pomenire o săvârșim, ale Sfinților și dreptilor dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana și pentru ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mântuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor.

Strana: Amin.

Preotul se întoarce cu fața spre icoana Mântuitorului și zice:

Preotul: Pentru rugăciunile sfinților părinților noștri,
Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeu nostru, miluiește-ne pe noi.

Strana: Amin.

Preotul se întoarce în altar și închide sfintele uși și perdeaua. Ieșind prin ușa diaconului, el (sau altcineva anume rânduit) împarte anafura credincioșilor. Când se termină aceasta, se întoarce în altar și, dacă nu este diacon, el însuși consumă Sfintele Taine. Preotul și diaconul își scot veșmintele și zic rugăciunile de mulțumire.

